

Seat No. : _____

NI-137

November-2025

B.A., Sem.-V

Major, DSC-M-354 : Sanskrit

(A : संज्ञाप्रकरणम् वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी)

(NEP)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

सूचनाओ : (1) जभाणी भाजुना अंक प्रश्नना कुल गुण सूचये छे.

(2) जे प्रश्ननो जवाब लभो ते कमांक उत्तरवलीमां स्पष्ट दर्शावो.

Instructions :

(1) Number on the right shows full marks of the question.

(2) Clearly mention the number of the question in answer-sheet you attempt.

1. वैयाकरण लट्टोजि दीक्षितना जिवन अने योगदान विशे नोध लभो. 10

Write a note on the life and contribution of *Vaiyakaran Bhattoji Dikshit*.

अथवा/OR

1. संज्ञाप्रकरणनो विगते परिचय आपो. 10

Give a detailed introduction of *Sangnaprakarana*.

2. कोर्छे भे सूत्र उदाहरण सहित समझवो : 10

Explain any **two** aphorism with examples :

(1) मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः

(2) समाहारः स्वरितः

(3) पूर्वत्रासिद्धम्

अथवा/OR

2. नीचे आपेल कोर्छे भे विषयो पर नोध लभो : 10

Write note on any **two** topics given below :

(1) अक्षरसमासायः

(2) प्रत्याहारनी प्रयुक्ति

(3) सवर्णग्राहकविधि

3. કોઈ બે સૂત્ર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : 10
- Explain any **two** aphorism with examples :
- (1) પ્રાગ્રાશ્વરાન્નિપાતા:
 - (2) સુમિહન્તં પદમ્
 - (3) સ્વં રૂપં શબ્દસ્યાશબ્દસંજ્ઞા
- અથવા/OR**
3. નીચે આપેલ સંજ્ઞાઓ સમજાવો : 10
- Explain terms given below :
- (1) વૃદ્ધિ:-ગુણ:
 - (2) વિભાષા
 - (3) લઘુ-ગુરુ
 - (4) સંયોગ:
4. પાણિનિ, કાત્યાયન અને પતંજલિ એ ત્રણ મુનિકૃત વ્યાકરણનો પરિચય આપો. 10
- Give an introduction of grammar formulated by three sages Panini, Katyayan and Patanjali.
- અથવા/OR**
4. પરિચયાત્મક નોંધ લખો : (કોઈપણ બે) 10
- Write an introductory note : (any **two**)
- (1) વામન-જયાદિત્ય:
 - (2) હેમચંદ્રસૂરિ:
 - (3) નાગેશભટ્ટ:
5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : (કોઈપણ દસ) 10
- Answer by choosing an appropriate option : (Any **ten**)
- (1) અષ્ટાધ્યાયીના પ્રોક્તાનું નામ જણાવો.

(a) પાણિનિ	(b) ભટ્ટોજિ દીક્ષિત	(c) પતંજલિ
------------	---------------------	------------
 - (2) ભટ્ટોજિ દીક્ષિતના ગુરુનું નામ _____ હતું.

(a) લક્ષ્મીધર	(b) પેરમભટ્ટ	(c) શ્રીકૃષ્ણશેષ
---------------	--------------	------------------

- (3) अच् ओटले _____ .
 (a) स्वर (b) व्यञ्जन (c) योगवाहा
- (4) भाईश्वर सूत्रना अंतिम व्यंजननी _____ संज्ञा थाय छे.
 (a) इत् (b) हल् (c) अच्
- (5) _____ स्वर त्रिमात्रिक होय छे.
 (a) ह्रस्वः (b) दीर्घः (c) प्लुतः
- (6) उदात्त अने अनुदात्त ओ स्वर लेगा भणीने _____ स्वर अने छे.
 (a) स्वरित (b) उदात्तः (c) अनुदात्तः
- (7) लृतुलसानां _____
 (a) कण्ठः (b) दन्ताः (c) मूर्धाः
- (8) सुअन्त अने तिङन्तनी _____ संज्ञा थाय छे.
 (a) पद (b) सवर्ण (c) संहिता
- (9) निषेध अने विकल्पनी _____ संज्ञा थाय छे.
 (a) अवसान (b) विभाषा (c) संहिता
- (10) हेमचंद्रसूत्रिने _____ कहेवाभां आवे छे.
 (a) कलिकालसर्वज्ञ (b) महामहोपाध्याय (c) पण्डितवर्य
- (11) वामन अने जयादित्ये _____ नी रचना करी छे.
 (a) काशिका (b) उद्योत (c) प्रौढमनोरमा
- (12) वैयाकरणो _____ होय छे.
 (a) लाघवप्रिय (b) शयनप्रिय (c) भोजनप्रिय

NI-137

November-2025

B.A., Sem.-V (As per NEP 2020)

(Minor), DSC-M-354 : Sanskrit

(B : Ramayan Sundarkand)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચના : જમણી તરફનાં અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Instruction : The number on the right indicates the marks.

1. નીચેના શ્લોકોનો ભાવાનુવાદ અને સમજૂતી આપો : 10
Give the meaning and explanation of the following Shlokas :
(1) अनिर्वेदो हि सततं सर्वार्थेषु प्रवर्तकः ।
 કરોતિ સફલં જન્તોઃ કર્મ યચ્ચ કરોતિ સઃ ॥
(2) शक्या लोभयितुं नाहमैश्वर्येण धनेन वा ।
 અનન્યા રાઘવેણાહં ભાસ્કરેણ પ્રભા યથા ॥
અથવા/OR
1. ટૂંકનોંધ લખો : 10
Write short note :
(1) હનુમાન અને સુરસા વૃત્તાંત
 Hanuman and Sursa episode
(2) અશોક વાટિકાનું વર્ણન
 Description of Ashoka Vatika
2. નીચેના શ્લોકોનો ભાવાનુવાદ અને સમજૂતી આપો : 10
Give the meaning and explanation of the following Shlokas :
(1) ततस्तु स्थविरो राजा सत्यधर्मे व्यवस्थितः ।
 જ્યેષ્ઠં યશસ્વિનં પુત્રં રુદન્ રાજ્યમયાચત ॥
(2) यदि वाचं प्रदास्यामि द्विजातिरिव संस्कृताम् ।
 રાવણં મન્યમાના માં સીતા ભીતા ભવિષ્યતિ ॥
અથવા/OR
2. સુંદરકાંડને આધારે હનુમાનનું પાત્રાલેખન કરો. 10
Write a character analysis of Hanuman based on Sundarkand.

3. રામાયણમાં વર્ણવાયેલાં 'લંકા દહન' (હનુમાન દ્વારા લંકાનું દહન) પ્રકરણનું વર્ણન કરો અને હનુમાનનાં શૌર્ય વિશે ચર્ચા કરો. 10

Describe the episode of 'Lanka Dahan' (the burning of Lanka by Hanuman) as portrayed in the Ramayana and discuss Hanuman's bravery.

અથવા/OR

3. રામાયણનો વિસ્તૃત પરિચય આપો. 10
Write a detailed introduction of Ramayana.

4. મહર્ષિ વાલ્મીકિના જીવન-વૃત્ત વિશે પરિચય આપો. 10
Give an introduction about the life story of Maharshi Valmiki.

અથવા/OR

4. સુંદરકાંડનો સાર જણાવીને સુંદરકાંડમાં આવેલા 'સુંદર' શબ્દ વિશે ચર્ચા કરો. 10
Write the summary of Sundarkand and discuss the meaning of the word 'Sundar' as used in Sundarkand.

5. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈપણ દસ) 10

Answer the following questions : (Any 10)

- (1) રામાયણના લેખક કોણ છે ?

- (a) રાવણ (b) વાલ્મીકિ
(c) હનુમાન (d) વેદવ્યાસ

Who is the writer of Ramayana ?

- (a) Ravan (b) Valmiki
(c) Hanuman (d) Vedvyas

- (2) રામાયણમાં કાંડોની સંખ્યા કેટલી છે ?

- (a) 10 (b) 07
(c) 05 (d) 12

What is the number of kandas in the Ramayana ?

- (a) 10 (b) 07
(c) 05 (d) 12

- (3) રાવણની રાણીનો નામ _____ છે.

- (a) સુલોચના (b) મંદોદરી
(c) ત્રિજટા (d) સીતા

_____ is the name of Ravan's queen.

- (a) Sulochana (b) Mandodari
(c) Trijata (d) Sita

- (4) રાવણે સીતાને આપેલી મુદ્દતમાંથી કેટલા મહિના બાકી રહ્યા છે ?
- (a) છ (b) ચાર
(c) બે (d) આઠ

How many months are left from the deadline given by Ravana to Sita ?

- (a) Six (b) Four
(c) Two (d) Eight
- (5) સીતા હનુમાનને કયું આભૂષણ પોતાની નિશાની તરીકે આપે છે ?
- (a) પાયલ (b) મુદ્રિકા
(c) કંઠહાર (d) ચૂડામણિ

Which ornament does Sita give to Hanuman as her token ?

- (a) Anklet (b) Ring
(c) Necklace (d) Crown jewel
- (6) હનુમાન દ્વારા કોનો વધ કરવામાં આવે છે ?
- (a) અક્ષકુમાર (b) મેઘનાદ
(c) વિભીષણ (d) રાવણ

Whom does Hanuman kill ?

- (a) Akshakumar (b) Meghnad
(c) Vibhishan (d) Ravana
- (7) મેઘનાદનો રથ શેનાથી જોડાયેલ હતો ?
- (a) વાઘ (b) સિંહો
(c) અશ્વો (d) બળદો

What are the chariots of Meghnad attached to ?

- (a) Tigers (b) Lions
(c) Horses (d) Bulls
- (8) બ્રહ્માસ્ત્રથી હનુમાનને કોણ બાંધી દે છે ?
- (a) રાવણ (b) અક્ષકુમાર
(c) મેઘનાદ (d) આમાંનું એકપણ નહીં

Who tied Hanuman with the help of Brahmastra ?

- (a) Ravan (b) Akshakumar
(c) Meghnad (d) None of these

- (9) હનુમાનને બાંધીને ક્યાં લઈ જવામાં આવે છે ?
- (a) મહેલમાં (b) અશોક વાટિકામાં
(c) રાવણની સભામાં (d) કારાગારમાં

Where is Hanuman taken after being captured ?

- (a) Palace (b) Ashoka Vatika
(c) Ravana's court (d) Prison
- (10) લંકામાં હનુમાનજીને સીતા ક્યાં મળી હતી ?
- (a) રાવણનો મહેલ (b) અશોક વાટિકા
(c) સમુદ્ર કિનારે (d) ત્રિજટાને ઘર

Where did Hanuman find Sita in Lanka ?

- (a) Ravana's palace (b) Ashok Vatika
(c) Seashore (d) Trijata's house
- (11) હનુમાનની કુશળતા માટે સીતા કોને પ્રાર્થના કરે છે ?
- (a) વાયુને (b) રામને
(c) ઈન્દ્રને (d) અગ્નિને

Whom does Sita pray to for Hanuman's skillfulness ?

- (a) Vayu (b) Ram
(c) Indra (d) Agni
- (12) “દૂત અવધ્ય છે” એવું કોણ કહે છે ?
- (a) વિભીષણ (b) પ્રહસ્ત
(c) મેઘનાદ (d) અવિન્ધ્ય

Who says “The messenger is invincible” ?

- (a) Vibhishan (b) Prahasta
(c) Meghnad (d) Avindhya

